

Gjennomgang av partiprogrammer for 2021-25.

Innledning

Besteforeldrenes klimaaksjon (BKA) mener at klimaet og klimakrisen må bli den viktigste saken i Stortingsvalget i 2021. Det legges til grunn at partienes programmer vil definere partienes klimapolitikk for perioden 2021 – 2025. BKA har derfor lagt ned mye arbeid i å gå gjennom programmene, i først omgang de utkastene som har vært tilgjengelige siden høsten 2020. Etter hvert vil en også gå gjennom de endelige programmene når disse foreligger etter partienes landsmøter våren 2021.

Gjennomgangen har fulgt en metodikk som beskrevet i neste avsnitt. Arbeidet er gjennomført av noen av BKAs lokallag under ledelse av BKAs sentrale Valgutvalg og er ment for intern bruk i BKA. Valgutvalget, som ble satt ned medio 2020, vil på bred basis forberede og gjennomføre aksjoner fram mot Stortingsvalget. Dette dokumentet er et viktig grunnlag for arbeidet. Det vil også bli brukt av lokallag i deres kommunikasjon med media, partier og med velgere.

Klimapolitikken slik den er gjennomgått i dokumentet, er delt inn i 8 underområder:

Nr	Område
1	Nasjonale utslipp
2	Infrastruktur/Transport
3	Forbruk/ Økonomisk vekst
4	Arbeidsplasser og sysselsetting
5	Oljeleting
6	Oljeproduksjon
7	Statlig støtte til oljevirkosomhet
8	Internasjonal klimastøtte

Valgutvalget har i separate dokumenter laget tre mer detaljerte analyser for områdene

Infrastruktur/Transport (2)

En samlet analyse av oljeområdene (5,6 og 7)

Internasjonal klimastøtte (8).

Disse analysene er eller vil bli lagt ut på BKAs hjemmesider. Også disse vil bli brukt i kommunikasjon med media, partier og med velgere.

Gjennomgangen av partiprogrammene har vært krevende. Vi har vært nødt til å gjøre utvalg og våre prioriteringer og kommentarer kan sikkert diskuteres. I dialog, og spesielt i dialog med partiene, må vi derfor være svært åpne for motargumenter og kritikk. Vi må ha med oss at vårt utgangspunkt er positivt, nemlig å bidra til en god klimapolitikk i neste stortingsperiode.

Metodikk.

Forslag til lokallagene:

- 1) Last ned utkast til partiprogram.
Se lenker, Tabell 1.
- 2) Gjennomgang og kopiering fra programmet ved bruk av stikkord.
Stikkord: Se Tabell 2, neste side.
- 3) Dokumenter et konsentrat fra programmene per område. Ta ut de viktigste elementene, positive og negative.
Se Tabell 3, del 2 og 3.
- 4) Legg til en kommentar under hvert område i tabellens del 2 og 3. ('BKAs kommentar')
- 5) Gi en overordnet vurdering pr. parti.
Se Tabell 3, del 1.

Tabell 1. Lenker til partiprogrammer / Mailadresser partikontor:

R	Rødt lanserer nytt arbeidsprogram for 2021-2025 (roedt.no). 30.09.2020	roedt@roedt.no
---	---	--

Besteforeldrenes klimaaksjon. Gjennomgang partiprogrammer, 15. mars 2021

SV	SVs programutkast: Et Samfunn for de mange – ikke for de få SV. 11.11.2020	post@sv.no
MDG	Andreutkast: PROGRAMUTKAST 2021-2025 (mdg.no)	mdg@mdg.no
Ap	Arbeiderpartiets partiprogram 2021-2025 Arbeiderpartiet	post@arbeiderepartiet.no
Sp	Forslag til prinsipp- og handlingsprogram 2021-2025 - Senterpartiet. 10. jan 2021	post@sp.no
Sentrum	Førsteutkastet - Partiet Sentrum	styret@partietsentrum.no
V	Venstre Programutkast2v2_10des20.pdf	venstre@venstre.no
KrF	Programkomiteen legger frem forslag til nytt program: - et program for vår tid - Kristelig Folkeparti (krf.no)- nov 2020	krf@krf.no
Høyre	Andreutkast-til-Hoyres-partiprogram-2021-2025 (1).pdf	info@hoyre.no
FrP *)	1 Hringsutkast FrPs program 2021 (4).pdf	frp@frp.no

*) FrP: linken leder til en google side med link videre direkte til pdf-versjonen.

Tabell 2. Søk - Forslag til stikkord pr. område.

Nr	Område	Stikkord
1	Nasjonale utslipp	Utslipp
2	Infrastruktur	Jernbane Vei Kollektivtransport Infrastruktur
3	Forbruk/ Økonomisk vekst	Økonomisk vekst Forbruk Velferdsstaten Avgift Skatt Naturmangfold
4	Arbeidsplasser og sysselsetting	Arbeidsplasser

Besteforeldrenes klimaaksjon. Gjennomgang partiprogrammer, 15. mars 2021

		Syssetting
5	Oljeleting	Oljeleting Letelisenser Arktis
6	Oljeproduksjon	Oljeproduksjon Oljenæring Oljevernberedskap Utfasing
7	Statlig støtte til oljevirkosomhet	Petroleumsskatteregimet Refusjonsordninger Grønne arbeidsplasser
8	Internasjonal klima-støtte	Bistand Utviklingsland

Tabell 3, del 1 av 3 - Overordnet vurdering.

Parti	
	<p>Rødt mener strukturelle endringer er helt nødvendig for overgang fra fossil til fornybarsamfunn, et omfordelende skattesystem, der de som har mest bidrar mest. Industripolitikken er viktig for klima og miljø for å få til nye arbeidsplasser i stedet for olje. Oljefondet skal forvaltes i et generasjonsperspektiv; derfor bør deler av fondet omplasseres til et investeringsfond for norsk industri og deler av fondet bør brukes til investering i klimavennlig infrastruktur som jernbaner og havner. Dette vil skape arbeidsplasser og verdiskapning for de kommende generasjoner. Det må skje en planmessig og demokratisk styrt nedtrapping fra olje, der staten har en styrende rolle sammen med fagorganisasjoner og forskning. Rødt vil være føre var på naturinngrep. Det bør lages nasjonale verneplaner for skog og kystområder før 2025. Plan og arealforvaltning må tilbake til klima og miljødepartementet. Naturmangfolds-loven bør utvides til å gjelde hele Norges økonomiske sone, 200 nautiske mil.</p> <p>En ambisiøs plan med hensyntagen til de kommende generasjoner og til naturen.</p>
	<p>Sosialistisk Venstreparti tar miljø- og klimautfordringene på stort alvor. De vil skape en norsk «New Green Deal»: «Folkets grønne skifte skal kutte klimagassutslipp, bygge opp nye næringer og sikre arbeidsplasser, og dele for å få ned økonomiske forskjeller.»</p>
	<p>Har som ventet veldig konkrete og klare mål for klimapolitikken. Vil verne sårbare områder for oljevirkosomhet. Vil fase ut petroleumsvirksomheten innen 2035, men gjøre dette etter en plan for å opprettholde sysselsetting og skape nye jobber samtidig som oljevirkosomheten fases ut. Plan foreslås etablert og gjennomført i regi av en egen 'Kommissjon'.</p> <p>Vil bruke midler fra oljefondet til miljøformål i utviklingsland, konkretisert til 1 % av BNI per år (ca. 40 mrd. kr.).</p> <p>Vil redusere norske utslipp med 80 % innen 2030 og 95 % innen 2035. Mange konkrete og meget offensive forslag innenfor transportsektoren.</p> <p>Klimamessig et meget ambisiøst program. 95 % utslippsreduksjon innen 2035 virker noe urealistisk, men er opprettholdt i siste versjon av programmet. Ellers et program som etter BKAs mening i store trekk møter utfordringen vi står overfor.</p>
 Arbeiderpartiet	<p>Programmet har ingen datofestet plan for utfasing av oljeleting og ønsker heller ikke å avskaffe støtteordningene for mer oljeleting. Mange gode intensjoner på bredt plan, men ikke tydeliggjøring av økonomi. Ingen tydelig prioritering mellom veitransport/-vedlikehold og utbygging av jernbane/kollektivtransport. AP viser ingen kritiske holdninger til vekst og forbruk eller tiltak for å motvirke. I forhold til sysselsetting og grønne arbeidsplasser er intensjonene gode, man åpner for at SPU kan investere mer i infrastruktur for fornybar energi, men ikke noe om omfanget. Ren energi i fattige land er viktigste satsningsområde i norsk utviklingspolitikk for Arbeiderpartiet.</p>

 <p>Senterpartiet</p>	<p>Det virker som om det er stor uenighet om klimapolitikken innad i Senterpartiet. Forslaget til partiprogram har mange gode tanker om klimapolitikk. Men programmet mangler ofte konkrete mål for utslipp og tidsfrister for måloppnåelse. Partiet ser til å mislike avgifter som verktøy. Karbonavgift til fordeling er avvist. Alle klimamål som kan gi ulemper for bøndene og landbruksnæringen er nedtonet, men man går inn for et klimafond for omstilling i landbruket. Det er også en overdreven optimisme for utnyttelse av bioenergi. Programmet går langt i å mene at bioenergi skal kunne redde oss ut av klimakrisa. F.eks. er flytrafikken tenkt opprettholdt ved bruk av biodrivstoff. Vern av skog og marine områder nedprioriteres. Det tas ikke opp til debatt om en intensiv skogsdrift er gunstig eller skadelig for klima (man mener at den er gunstig, en påstand som bygger på et tvilsomt vitenskapelig grunnlag). Man er ikke villig til å gå inn på en vurdering av hvilke driftsformer i landbruket som er mindre klimavennlige, f.eks. storfeproduksjon. Men partiprogrammet har også gode klimamål, som f.eks. at bygdene skal leve og at matproduksjon skal skje lokalt. Jordvern er viktig for Sp. Ledelsen i partiet har i det siste selv bidratt til forvirringen omkring Senterpartiets miljø- og klimapolitikk. På grunn av den negative holdningen til vern kan Sp knapt kalles et grønt parti.</p>
 <p>SENTRUM</p>	<p>Som et nystartet parti har Sentrum utarbeidet et imponerende utkast til partiprogram. Klimafanen løftes høyt og det er veldig mange gode og konkrete målsettinger. De foreslår blant annet at det skal føres regnskap med utslipp forårsaket av norsk olje- og gassproduksjon. Som et av få parti går de inn for en egen oljekommisjon med mandat å sikre en god overgang til grønne næringer. De går inn for sterke begrensninger i oljeleting, herunder mulighet for å trekke tilbake tillatelser gitt i konsesjonsrunder 23, 24 og 25, gi klimavern til Barentshavet og flytte iskantsonen ihht. miljøfaglige råd. Vil vektlegge nasjonal livskvalitet framfor økt brutto nasjonalprodukt. Vil øke klimaorientert bistand til 1 % av BNI, senere til 1,2 %. Infrastruktur- og transportområdet er en svakhet i programmet. Veldig mange forslag, men mye generelt og lite forpliktende.</p>
 <p>VENSTRE</p>	<p>Venstre innleder sitt programutkast med kapittelet Frihet og muligheter for alle. Der skriver de: Vi er den første generasjonen som opplever klimaforandringene, og den siste som har muligheten til å bremse dem. Vår frihet må ikke gå på bekostning av våre barn og barnebarns. Derfor er klimakampen vår aller viktigste og største utfordring. Den løser vi bare i fellesskap. De neste fire årene vil være avgjørende i klimakampen og for norsk økonomi.</p>
	<p>KRF vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forvalte naturen, ressursene og kulturen til beste for alle mennesker og fremtidige generasjoner - etterlate verden i bedre stand enn da vi overtok - føre en politikk i tråd med FNs bærekraftsmål - legge Paris-avtalen og internasjonale miljøforpliktelser til grunn for klimapolitikken - slutte å bruke fossil energi <p>sørge for at sosial og økonomisk utvikling skjer uten økt forbruk av naturressurser</p>

	<p>øke de særskilte miljømandatene i Statens Pensjonsfond Utland.</p> <p>Innen 2050:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omstille Norge til et nullutslippssamfunn - skape en lavutslippøkonomi med nye, grønne arbeidsplasser - omstille olje- og gassnasjonen til et fornybarsamfunn - utvikle verdens mest miljøvennlige transportsystem - kutte klimagassutslipp i alle sektorer. - utvikle grønne markeder som driver teknologiutviklingen i miljøvennlig retning. <p><i>BKA vurdering: KRF tar klima, miljø, vårt generasjonsansvar og solidaritet med fattigere deler av verden alvorlig, og klimahensyn er et gjennomgangstema i programmet. De er klare på at de minst vil følge opp forpliktelsene etter Parisavtalen og føre politikk i tråd med FNs bærekraftsmål. Målsettingene er gode, om de konkrete tiltakene og finansieringen er nok til å oppfylle målsettingene er mer usikkert.</i></p>
	<p>Høyres program i innledningen: <i>‘Generasjonsperspektivet, der man alltid skal etterlate samfunnet i bedre stand enn da man tok over, er en rettesnor for Høyres politikk’.</i></p> <p>Anbefaler videre oljeleting og vil ikke sette sluttdato for norsk petroleumsnæring. Vil konsekvens-utrede olje- og gass-virksomhet i Lofoten, Vesterålen og Senja.</p> <p>Satser i stor grad på at marked og teknologiutvikling vil løse klimakrisen. Utslippsmål på enkelt-områder men ikke samlet. Legger vekt på skatte- og avgiftsmessige virkemidler i overgangen til grønn industri, men lite konkret.</p> <p>Vanskelig å se at politikken som defineres støtter opp under ambisjon om å oppfylle Generasjonsperspektivet.</p>
 <p>Frp's program (første høringsutkast, presentert av Sylvi Listhaug 27.10.20).</p>	<p>Fra programmet: «Jordens klima skifter over tid. Uansett hvilken mening man har om klimaspørsmålet, og menneskets grad av påvirkning på klimaet, bør alle kunne enes om at mennesket kan ha en negativ påvirkning på miljøet... Frp har to tanker i hodet samtidig og ønsker en mer realistisk klimapolitikk med virkemidler som gir effekt for en friskere klode nå, og for våre barn, og som ikke ødelegger velferdssamfunnet... Fremskrittspartiet vil stimulere til bredere forskning og en åpen, kritisk debatt rundt årsaker til, og omfanget av, klimaendringer.»(s. 53.)</p> <p>Kommentar: <i>Partiet reiser to hovedsaker: ubegrenset oljeutvinning i nordområdene og utbygging av motorveinett. Begge vil føre til fortsatt sterk økning i klimautslippene. Partiprogrammet nevner ikke de internasjonale klimaavtalene og</i></p>

målene, og går ikke inn for nasjonale tiltak. Frp. fornekter ikke fullstendig at menneskeskapte klimaendringer er en realitet. Det nye partiprogrammet kommer inn på klimaet flere steder, men beveger seg rundt klimaspørsmålene med stor usikkerhet.

Tabell 3, del 2 av 3 – Fire sentrale områder.

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
 <p>BKAs anbefalte klimapolitikk. Ref. Norsk Klimapolitikk – et sammendrag.</p>	<p>Redusere samlede norske utslipp med 55 % fra 2020 til 2030, fra ca. 50 til ca. 22 megatonn per år</p>	<p>Sterkere satsing på jernbane og utbygging av fylkesveier framfor 4-felts motorveier.</p> <p>Sikre infrastruktur mot ekstremvær og klimaskader.</p>	<p>Redusert vekst og forbruk gjennom økte avgifter - spesielt økt CO2-avgift med tilbakeføring og fordeling til folket (KAF).</p> <p>Prioritere bevaring av naturmangfoldet som er sterkt truet av høyt forbruk.</p>	<p>Regjeringen må sørge for planlagt og rettferdig omstilling til fornybarsamfunnet med grønne arbeidsplasser, mindre forbruk, sirkulærøkonomi osv.</p>
	<p>Fra programmet: Redusere utslipp med 60 % før 2030 og bli et null utslippssamfunn i 2050. Det skal utarbeides sektorvise planer for utslippskutt fram mot 2030, som skal sørge for at kuttene skjer på en økonomisk og geografisk rettferdig måte. Kuttene skal tas innenlands ikke gjennom kvotekjøp.</p>	<p>Fra programmet: Veinettet bør være et nasjonalt ansvar og ikke kompenseres via bompenger. Sterkere satsing på jernbane og sjø i stedet for vei og luft, både for personer og gods. Jernbane med nattog og med høyhastighetsforbindelse til kontinentet. Ikke nye motorveier, men oppgradering</p>	<p>Fra programmet: Mer miljøvennlig og redusert forbruk. Økt gjenbruk, deleordninger, momsfristak på reparasjoner og krav om lang levetid for produkter. Høyere avgifter på luksusforbruk. Forbud mot unødvendig engangsplast. Mål om 70 % materialgjenvinning av plast innen 2025.</p>	<p>Fra programmet: Opprette et industri-departement. Øke fastlandsindustrien ved hjelp av investeringsfond for industrien. Skape 100.000 nye klimavennlige næringer før 2025. Overgang fra fossilsamfunnet til grønne næringer må skje i et samarbeid mellom staten, fagforeningene og industrien. Mål om null utslipp i prosessindustrien. Satsing på</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>Kommentar: Følger hermed de klimastreikende ungdommers krav, som også BKA støtter. Synes det er bra at Rødt går imot kvotekjøp. Norge må ta ansvar selv.</p>	<p>av eksisterende veinett. Det skal i hovedsak ikke tillates fartsgrense over 90 km/t. Nei til fergefri E 39. Mer og billigere kollektivtrafikk både i by og distrikter. Elektrifisering av fergeflåten og flere ladestasjoner. Det skal brukes drivstoff som er mer klimavennlig som biometangass, hydrogen og el på offentlig transport. Nei til 3. rullebane på Gardermoen og utvidelse av andre store flyplasser.</p>	<p>Nasjonal satsing på energisparing og energieffektivisering. Opprustning av kraftverk med statstilskudd. Halvere energiforbruket innen 2040. Veiprisning / drivstoffavgifter må kompenseres med en type KAF med hensyntaken til inntekt, distrikt m.m. progressive avgifter på flybilletter i Sør Norge. Eget regnskap for utslipp i utlandet på importerte varer og sette mål for disse. Innføre grunnrenteskatt for vindparker og for oppdrettsselskapers bruk av sjøareal. Det skal praktiseres en føre var holdning til alle naturinngrep. Det skal være strenge krav til arealbruksendringer, særlig når det gjelder hytte- og infrastrukturbygging. Plan- og arealforvaltningen skal tilbake til klima- og miljødepartementet.</p> <p>Kommentar: Positivt at Rødt jobber for å redusere vekst og forbruk. Har samme mål som BKA vedrørende bevaring av naturmangfoldet.</p>	<p>hydrogen som drivstoff, etablere miljøstasjoner langs kysten for demontering av utrangerte installasjoner. Råvarer i alle næringer bør så vidt mulig videreføres i Norge. Øke andelen av norskprodusert mat. Bruke norsk tre til nye bygg. Rødt har på landsmøtet sagt nei til vindkraft på lad, i fjæra og til havs. Dette skjer for å sikre bærekraft for livet på land og i havet.</p> <p>Kommentar: Flott med opprettelse av etableringsfond for industrien og mer statlig styring. Vedtaket om nei til vindkraft på havet vil antakelig møte motstand fra mange i leverandør-industrien som er parate til å satse på dette. Kanskje kan en del av disse bruke kompetansen utenfor Norge. Samtidig er det viktig å være føre var i forhold til naturen.</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>Fra programmet: Norge må kutte sine utslipp minst 70 prosent i 2030 sammenlignet med 1990-nivå. Innen 2040 må Norge bidra til null eller negative utslipp. Vi bør ta ansvar for egne utslipp, samt importerte og eksporterte utslipp. Å betale andre land for å gjennomføre kuttene våre er en dårlig klimastrategi for Norge.</p> <p>Kommentar: Det er riktig og viktig at Norge slutter med kvotekjøp som avlat for at vi ikke gjør nok på hjemmebane. Desto mer krevende blir det å nå målet om 70 % kutt innen 2030, som vil kreve rundt 10 % kutt i snitt hvert år fra nå!</p>	<p>Fra programmet: Den teknologiske utviklingen vil bringe nye muligheter og løsninger i transportsektoren. Vår linje er å gå for miljøløsninger vi vet virker nå, og det vi har nok kunnskap om. Da må vi satse på jernbane, kollektive løsninger, fortsatt innfasing av elbiler, elferger og annen elektrifisering av transporten. Godstransporten må i mye større grad over fra vei til sjø og bane. En viktig forutsetning for mindre utslipp er en samfunnsplanlegging som skaper mindre behov for transport. Fly: Mot tredje rullebane på Gardermoen og andre rullebane på Flesland. Økende seteavgifter For satsing på elfly og biodrivstoff i luftfarten. Jernbane: Jernbanedelen av samferdselsbudsjettet skal være større enn vegdelen.</p>	<p>Fra programmet: En av de største svakhetene ved vårt kapitalistiske system er at kortsiktig fortjenestemotiv fører til overforbruk, produkter med kort levetid, og mye søppel. Forbruket er ikke likt fordelt, men det samlede forbruket er for høyt. Hadde alle hatt et forbruk som vi samlet har i Norge, ville vi trengt over tre kloder. Dagens økonomiske system er basert på en stadig vekst som tar ressurser fra våre etterkommere. SV vil satse på en sirkulær økonomi - på vedlikehold, reparasjon, lengre varighet, restaurasjon, deling og bytting. SV vil ha en karbonavgift til fordeling slik at de som bruker mer enn gjennomsnittet går i minus, mens de som bruker mindre går i pluss. Inntekten fra en sterk økning i CO₂-avgiften tilbakebetales direkte til</p>	<p>Fra programmet: Vi trenger en aktiv næringspolitikk med statlige investeringer og krav for å sikre industribygging og offensive klimakutt. Store forskjeller, usikkerhet og utrygghet for egen fremtid er et hinder for å klare en slik omstilling. Staten skal gå foran og investere stort. Omstillingsarbeidet kan ikke overlates til markedet SV vil ha et nasjonalt industrimål, hvor industriproduksjon, med unntak av petroleumsrelatert industri, skal utgjøre 20 prosent av verdiskapingen i 2040. SV vil prioritere industrier som kan bidra til å redusere utslipp mest mulig nasjonalt og globalt, som har lavest miljøavtrykk, som bidrar mest til nasjonal verdiskaping og som skaper mest mulig positive ringvirkninger i distriktene og til andre deler av samfunnet.</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>SV vil framskynde satsing på Intercitystrekningene som ledd i et nasjonalt høyhastighetsnett og forkorte reisetidene på lange banestrekninger i Sør-Norge.</p> <p>Veitrafikk: Stoppe utbyggingen av kapasitetsøkende motorveier. Utrede nye modeller for samfunnsøkonomisk nytte, der også klimagassutslipp og nedbygging av naturarealer, myr og dyrka mark i større grad tillegges vekt.</p> <p>Kommentar: SV får en «seks'er» for klare standpunkter for jernbane og mot motorveier, og for målet om å redusere privatbilismen. Det haster med bedre samfunnsøkonomiske modeller (i Sverige teller klima fem ganger så mye som i den norske modellen). En tvilsom side ved SVs transportprogram er</p>	<p>folk. Det må tas hensyn til inntekt med en øvre inntektsgrense og geografisk fordeling i utbetalingen. Norge må arbeide for internasjonalt å innføre en karbonverntoll.</p> <p>Kommentar: Det er bare å applaudere SVs kritiske holdning til vekst og forbruk. Men hvis kursendringen de ønsker avhenger av et nytt økonomisk system, reises spørsmålet: Hvordan kommer vi dit – fra der vi er nå? En karbonavgift til fordeling endrer sammensetningen av forbruket og gjør det mindre miljø- og klimaskadelig. Men det reduserer ikke det samlede forbruket.</p>	<p>Kommentar: Et standpunkt i samsvar med det som gjennom en årrekke har vært budskapet på konferansen «Broen til framtiden», der miljøbevegelse, kirke og arbeiderbevegelsen går sammen om å finne løsninger. Skal vi få med oss de mange titusener av arbeidstakere som i dag er knytta til oljevirksomheten, på en politikk med utfasing av næringa, må de ha andre jobber å gå til.</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<i>overdrevne forventninger til mengden av biodrivstoff som kan brukes, uten skader på natur, miljø og ressursgrunnlag.</i>		
	<p>Fra Programmet: Norge skal ha som mål å redusere utslippene med 80 % innen 2030 og med 95 % innen 2035 og bli det første landet i verden som klarer seg uten fossile klimagassutslipp.</p> <p>Fjerne utslippene fra alle store punktutslipp innen 2030 gjennom en storstilt satsing på karbonfangst- og lagring (CCS), hydrogen fra fornybare energikilder, avfallsbasert biogass, fornybart råstoff og brensel i industrien, samt CCS på store avfallsforbrenningsanlegg.</p> <p><i>BKAs kommentar: Sannsynligvis helt urealistiske mål for utslippsreduksjoner innen 2030 og 2035. Bør modifiseres til det realistiske. Målene for CCS er sannsynligvis også urealistiske, men kanskje</i></p>	<p>Fra Programmet: Noen av forslagene vedr. <u>jernbane</u>: Gjøre alle jernbanestrekninger utslippsfrie.</p> <p>Ferdigstille Intercity-utbyggingen på Østlandet og starte byggingen av ny jernbanetunnel gjennom Oslo.</p> <p>Bygge dobbeltspor på Trønderbanen, Vossebanen, Ofotbanen og Jærbanen.</p> <p>Koble sammen Sørlandsbanen og Vestfoldbanen.</p> <p>Bygge Nord-Norge-banen. Bedre trafiksikkerheten ved å utbedre eksisterende veier fremfor å bygge store nye veianlegg mellom landsdelene.</p> <p><u>Noen øvrige forslag:</u> Fjerne MVA på kollektivtransport.</p> <p>Fase ut salg av nye fossile personbiler innen 2023, nye</p>	<p>Fra Programmet: Flytte skatt fra arbeid til forbruk.</p> <p>Innføre KAF – delt innstilling.</p> <p>Støtte <u>EU-initiativ</u> om en CO₂-avgift på importvarer som er produsert med høye klimagassutslipp.</p> <p>Progressive forbruksavgifter.</p> <p>Halvering av det norske kjøttforbruket slik at forbruket ikke overstiger det vi kan produsere selv på egne arealer og med egne ressurser.</p> <p>Vedta en forpliktende opptrappingsplan for CO₂-avgiften i tråd med klimamålene, for å fremme utvikling av og bytte til nullutslippsteknologi.</p> <p>Mange forslag knyttet til sirkulærøkonomi.</p>	<p>Fra Programmet: Foreslår å sette ned en bredt sammensatt oljekommisjon, etter modell fra den tyske <u>Kullkommisjonen</u>. Kommisjonen skal lage en plan for å opprettholde sysselsetting og skape nye jobber samtidig som oljevirkosomheten fases ut.</p> <p>Gi økonomisk trygghet til oljearbeidere som vil omskoleres og skifte jobb til andre næringer eller ønsker å gå av med tidligpensjon.</p> <p><i>BKAs kommentar: Absolutt støtte til opprettelse av en egen Oljekommisjon. Reduserte oljeinntekter må sees i sammenheng med sysselsetting, etablering av 'grønne' jobber samt nødvendig omskolering i industrien.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p><i>innenfor rekkeviddes for de aller største punktutslippene.</i></p> <p>.</p>	<p>fossile varebiler innen 2025 og halvparten av nye fossile lastebiler innen 2027.</p> <p>Stanse fossilbasert cruisetrafikk i Norge til fordel for bærekraftig transport og reiseliv. Forby reklame for forurensende flyreiser</p> <p><i>BKAs kommentar: Gode, konkrete og i hovedsak realistiske målsettinger, kanskje med unntak av utfasing av salg av fossile personbiler innen 2023.</i></p>	<p><i>BKAs kommentar: Vi kan støtte alle forslag her. Kanskje KAF kan erstattes med at hele/deler av CO2-avgiften bidrar til å finansiere internasjonal klimabistand. Det vil i større grad enn KAF også bidra til å redusere det nasjonale forbruket.</i></p>	
 <p>Arbeiderpartiet</p>	<p>Fra Programmet: Kutte 55 prosent av de norske klimagassutslippene målt mot 1990 innen 2030, som en del av forsterkede mål under Parisavtalen. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien og alle sektorer og klimagasser.</p> <p>Norge skal oppfylle denne forpliktelsen i samarbeid med EU i tråd med klimaavtalen mellom Norge, EU og Island.</p>	<p>Fra Programmet: Sikre offentlig eierskap og kontroll i jernbanesektoren og stoppe konkurranse-utsetting og oppsplitting. Ap er for utvikling av jernbane i Nord-Norge. Dobbeltspor på Ofotbanen, ses på som en viktig transportåre som må realiseres. Gjennomføre en konseptvalgutredning for Nord-Norgebanen, slik at jernbaneutbygginger i nord kan vurderes ved neste rullering av Nasjonal transportplan.</p>	<p>Fra Programmet: Gjøre det dyrere å forurense ved å øke CO2-avgiften med 10 prosent årlig frem til 2030, med unntak for bensin og diesel, der avgiften skal økes med 5 prosent årlig frem til 2025.</p> <p>Starte fullskala CCS-prosjekter både i sement-produksjonen i Brevik og i avfallsforbrenningen på Klemetsrud. Legge til rette for</p>	<p>Fra Programmet: Målrettede grep for å ny-industrialisere Norge inn i en fornybar, sirkulær og bærekraftig framtid Skape en verden uten utslipp og bygge nye arbeidsplasser for framtiden Verdens ledende sjømat- og havnasjon Øke støtten til satsinger som karbonfangst, havvind, hydrogen og grønn skipsfart, blant annet gjennom å gjennomføre en skattereform slik at det blir mer</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>I 2050 skal Norge være karbonnøytralt.</p> <p><i>BKAs kommentarer: AP innfrir ønsket om 55% reduksjon av utslipp innen 2030, men går ikke lengre enn det Norge har meldt inn til FN. Partiet erklærer ikke klimakrise på nasjonalt nivå.</i></p>	<p>De vil forbedre nattogtilbudet i Norge og koble Norge på de dansk-svenske samarbeidet for å etablere nattog på kontinentet.</p> <p>Går inn for en nasjonal plan for skredsikring av riks- og fylkesveinettet og prioriterer de mest rasutsatte delene av riks- og fylkesveinettet. Sette fylkes-kommunene i stand til å ruste opp fylkesveinettet. Bygge ut lade-stasjoner for elbil i hele landet. Stille krav om at all bynær busstrafikk skal gå på null-utslippsløsninger eller biogass innen 2028. Ha en støtte-ordning for fylkeskommuner som bytter ut sine hurtigbåter og gamle ferjer med lav- og null-utslippsfartøy. Bruke innkjøps-makten i stat og kommune til å utvikle og ta i bruk ny teknologi for klimavennlig maritim transport, og legge til rette for overføring av gods fra vei til sjø. Ha som mål at driften av landets flyplasser er fossilfrie innen 2030, og at all innenlands flytrafikk er utslippsfri innen 2040. At staten skal bidra med inntil 70 prosent av utbyggingskostnadene i store</p>	<p>CO2- fangst og -lagring på større forbrennings-anlegg.</p> <p>Utrede avgift på fossil plast</p> <p>Vektlegge klima og naturhensyn sterkere i offentlige anskaffelser. Gjøre større bruk av det statlige eierskapet til å fremme målsetninger knyttet til klima og natur. Øke andelen offentlige forskningsmidler som brukes på klima og natur. Grunnlovsfeste allemannsretten og styrke den gjennom lovverk, oppkjøp og reguleringer. Utvikle klimabudsjett i kommunene slik at de kan sette seg konkrete og forpliktende klimamål og utvikle bedre ordninger for å rapportere utslipp. Gi hensynet til natur og klima større vekt i plan- og bygningsloven. Etablere «Naturkur» etter modell av «Klimakur», for å bidra til at Norge opprettholder et mangfold av økosystemer i god økologisk tilstand. Utarbeide en nasjonal plan for å opprettholde og restaurere natur i tråd med internasjonale forpliktelser.</p> <p><i>BKAs kommentar:</i></p>	<p>attraktivt å investere i klimavennlige næringer</p> <p>I front på kunnskap om hav og klimaendringer Doble verdiskapningen fra havbruk innen 2030 Trygg mat, trygge arbeidsplasser Produksjon av utslippsfrie fartøy.</p> <p>Bidra til å skape nye markeder ved at staten som innkjøper stiller krav til innblanding eller bruk av for eksempel resirkulert plast og sement uten CO2 utslipp.</p> <p>Vil opprette et nasjonalt råd for rettferdig omstilling for arbeidslivet der arbeidslivets parter har en sentral rolle</p> <p>Mange tiltak på sirkulærøkonomi. Legge til rette for flere gjenvinningsanlegg for plast og sørge for at all emballasje i bruk i Norge er egnet for gjenbruk eller resirkulering innen 2030.</p> <p><i>BKAs kommentarer: Vi etterlyser sterkere statlige forpliktelser til å framskynde etablering av ny grønn industri. AP vil stimulere til dette gjennom Skattesystemet, men ikke gjennom regulære statlige investeringsmidler.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>kollektivprosjekter i og rundt de største byene.</p> <p><i>BKAs kommentarer: AP kunne tatt et klart standpunkt til forlengelsen av Nord-Norgebanen. De vil at staten bidrar med utbyggingskostnader i store kollektivprosjekter, men er uklar på satsing på jernbane framfor fylkesveier og 4-felt motorveier. De avviser ikke 3.rullebane på Gardemoen og 2.rullebane Flesland.</i></p>	<p><i>Partiet viser ingen kritisk holdning til vekst og økt forbruk eller tiltak for å motvirke dette. Sier ingen ting om at den økte CO2-avgiften med 10% tilbakeføres til folket (KAF.) De ønsker å bidra til naturmangfold, men det savnes konkrete tiltak for dette.</i></p>	
	<p>Se Del 3 – Oljeleting / Olejproduksjon.</p>	<p>Fra Programmet: Senterpartiet vil skape et attraktivt og moderne togtilbud for passasjerer og gods og arbeider ut fra en langsiktig målsetting om at toget skal kunne konkurrere med fly og veigående trafikk om å være et attraktivt transporttilbud mellom landsdelene. Transportveksten i og rundt storbyene må løses med sterkere satsing på kollektivtransport, sykkel og gange. På samme måte må mer godstrafikk over fra</p>	<p>Fra Programmet: Fremme et norsk initiativ til reforhandling av Chicago-konvensjonen med sikte på økte avgifter på internasjonale flyreiser slik at all internasjonal flytrafikk tar sin andel av utslippsreduksjoner og omstilling.</p> <p><i>BKAs kommentar: Senterpartiet er stort sett negative til økte miljøavgifter, men dette punktet er et unntak.</i></p>	<p>Fra programmet: – Sikre en stabil og forutsigbar økonomisk politikk, som legger til rette for vekst og verdiskaping, sysselsetting og god sosial og geografisk fordeling. – Utarbeide en ambisiøs hydrogenstrategi som kobler klare ambisjoner med langsiktige rammebetingelser, infrastruktur, investeringsstøtte og offentlige anbud. Etablere et grønt investeringsselskap med minimum 10 mrd. kroner i kapital for utvikling av – og strategiske investeringer i – norske bedrifter som baserer seg på grønt karbon</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>vei til bane og sjø. Flytrafikken innenlands må gradvis over på karbonnøytrale løsninger. Klimaavgifter i transportsektoren må innrettes på en slik måte at de gir effektive klimakutt samtidig som de ikke bidrar til økte sosiale og geografiske forskjeller.</p> <p><i>BKAs kommentar: Om klima og forvalteransvaret i innledningen: «miljø- og klimaproblemer er vår tids største utfordring. Dette er en ramme rundt all politikk.» Norge må ta sin del av ansvaret. Støtter Parisavtalen: «den viktigste internasjonale avtalen verden har i klimaarbeidet så langt» (selv om partilederen har skapt tvil om partiets standpunkt) Avtalen vil kreve en sterk utvikling av grønne næringer og en aktiv omstilling på alle samfunnsområder. Mye god transportpolitikk.</i></p>	<p>– Utrede og vurdere en klimatoll på import av kjøtt. – Innføre tydeligere merking av importprodukter i varegruppene kjøtt, meierivarer, samt frukt og grønt. – Stimulere til bedre avling og grovfôr kvalitet i landbruket med sikte på lavere klimagassutslipp og økt selvforsyning.</p> <p><i>BKAs kommentar: Det nevnes ikke eksplisitt at det norske landbruket er sterkt avhengig av import av soya og andre fôrvekster for produksjon av kraftfôr. Det nevnes heller ikke at det er stor forskjell i klimautslipp mellom ulike husdyr. Verst for klimaet er storfeproduksjon, særlig med dagens driftsmåte. Landbruket står for 8,8 % av klimagassutslippet i Norge, og 72 % av dette kommer fra husdyrhold.</i></p> <p>Skatte- og avgiftssystemet er et viktig virkemiddel for å</p>	<p>som f.eks. biogass og biokull, samt andre bedrifter som satser på bioenergi eller biobaserte materialer. - Bidra til at det planlagte CCS-anlegget på Norcem i Brevik blir realisert. Målet må være to fullskala CCS-anlegg i drift før 2025.</p> <p><i>BKAs kommentar: Går inn for fortsatt økonomisk vekst. Greit men puslete med 10 mrd i et investeringsselskap for industri basert på 'grønn karbon'. Støtter CCS og sett i sammenhengen det står i (side 22), så må det være for å skape eksportrettet kompetanse og teknologi. Men de tenker nok også på reduserte utslipp, ref. følgende fra programmets side 21: Fangst og lagring av CO₂ (CCS) kommer til å bli viktig for å nå klimamålene – og kan bli en svært interessant verdikjede for norsk næringsliv.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p><i>Men flertallet i utvalget ønsker ikke å bruke avgifter aktivt til å begrense CO2-utslippet hvis dette kan øke kostnaden for bonden.</i></p> <p>Endre elbilfordelene slik at staten kun gir mva-fritak for kostnader opp til 600 000 per nyinnkjøpt elbil. Over dette beløpet betales full mva. Bruksfordelene reduseres gradvis.</p> <p><i>BKAs kommentar: Senterpartiet vil fjerne elbilfordelene for dyre elbiler. Et mindretall i utvalget vil redusere fordelene mer gradvis. Fjerning av elbilfordelene vil føre til at teknologiutviklingen av elbiler vil bremses, og det vil bli lavere salg av elbiler.</i></p> <p>– Sikre en storstilt satsing på norsk bioenergi og avansert biodrivstoff i transportsektoren. Dette er god klimapolitikk og god næringspolitikk. Det er viktig å</p>	<p>kutte klimautslipp.</p> <p>Senterpartiet ønsker et grønt skatteskipt som er forutsigbart, sikrer sosial og geografisk fordeling og som direkte reduserer klimagassutslipp framfor kun å bidra til statens inntekter.</p> <p>Senterpartiet går imot «karbonavgift til fordeling». En slik avgift må settes svært høyt dersom den både skal påvirke folks handlingsmønster og ha en omfordelende effekt. Faren er at systemet vil gi en urimelig stor byrde for alle som ikke har klimavennlige alternativer, for eksempel i form av godt kollektivtilbud. Modellen vil dermed ikke bidra til sosial og geografisk utjevning.</p> <p><i>BKAs kommentar: Senterpartiet vil ikke ha "karbonavgift til fordeling" (KAF). Det er fullt mulig å la KAF fordeles på en mer rettferdig måte enn flat fordeling. Det blir vanskelig å få ned klimagassutslippene</i></p>	

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>gi avgiftslettelser og samtidig øke andelen avansert biodrivstoff som er påbudt omsatt. Det må satses særlig på biodrivstoff i luftfarten.</p> <p><i>BKAs kommentar: Det er usannsynlig at bioenergi kan bli en stor energikilde, særlig i forhold til den energikrevende luftfarten, uten at dette går på bekostning av matproduksjon og biomangfold.</i></p> <p>– Fremme et norsk initiativ til reforhandling av Chicago-konvensjonen med sikte på økte avgifter på internasjonale flyreiser slik at all internasjonal flytrafikk tar sin andel av utslippsreduksjoner og omstilling.</p> <p><i>BKAs kommentar: Senterpartiet er stort sett negative til økte miljøavgifter, men dette punktet er et unntak.</i></p> <p>– Sikre sterk statlig styring av norske jernbane, slik at staten</p>	<p><i>hvis kostnaden ved utslipp er lav. En høyere CO2-avgift vil effektivt bremse utslippene og favorisere andre energikilder. Om vekst: Sp vil sikre en stabil økonomisk politikk som legger til rette for vekst og verdiskaping, sysselsetting og god sosial og økonomisk fordeling. Partiet vil vekk fra «bruk og kast» over til sirkulærøkonomi, der ressursene brukes på best mulig måte.</i></p>	

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>får gode muligheter til å videreutvikle både tilbud og infrastruktur.</p> <ul style="list-style-type: none"> – At Norge sier nei til EU-direktivet om jernbanepakke 4. – Reversere oppsplittingen og privatiseringen av jernbanetilbudet i Norge. – Gjennomføre en utredning av framtidens jernbaneinfrastruktur i og ut av Nord-Norge med klart mål om å realisere økt jernbaneutbygging i nord. – Styrke nattogtilbudet gjennom flere soveplasser og sovekupeer <p><i>BKAs kommentar: Ikke særlig klimavennlig plan, men bra med satsingen på jernbanen. Generelt vil programmet fortsette dagens linje med vegutbygging, også motorveg, men man vil også satse på fly (kortbanenettet), ferje og sykkel. Positivt at Sp vil skrinlegge en tredje rullebane på Gardermoen. Man er bekymret for økte bompengavgifter for</i></p>		

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<i>bilistene.</i>		
	<p>Fra Programmet: Redusere klimagassutslippene i Norge med minst 55% innen 2030, sammenlignet med 1990-nivå. Kuttene må tas nasjonalt.</p> <p>Sette sektor-vise, ambisiøse, og realistiske, mål for reduksjon av klimagassutslipp etter Parisavtalen.</p> <p>I tillegg, globalt: at Norge skal føre klimaregnskap over hva eksport av olje og gass fra norsk sokkel fører til utenfor Norges grenser.</p> <p><i>BKAs kommentar: Dette er mål på linje med de andre partiene, og det presiseres at kuttene skal tas nasjonalt, dvs. ikke med kjøp av klimavoter.</i></p>	<p>Fra Programmet: Programutkastet gir en omfattende liste av ønsker og forslag til tiltak. Noen utdrag fra Del III, kap. 3.6 – ‘Grønn framkommelighet og smart mobilitet’:</p> <p>Videreføre økonomiske insentiver for elbiler som fritak for moms og engangsavgift</p> <p>Utvikle infrastruktur på en måte som tar vare på sårbare økosystemer og biologisk mangfold</p> <p>Arbeide for å realisere lyntog/høyhastighetstog i Norge med reisetider som kan erstatte flytrafikk mellom de store byene i Sør-Norge</p> <p>Elektrifisere Nordlandsbanen og forsere utredning og planlegging av Nord-Norgebanen Fauske-Tromsø med plan om byggestart innen 2027.</p>	<p>Fra Programmet: Livskvalitet er målet fremfor økonomisk vekst. Vi trenger å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til brutto nasjonalprodukt.</p> <p>Partiet Sentrum støtter forslaget om å gradvis øke CO2-avgiften fra dagens nivå på 590 kr til 2000 kr pr tonn CO2 i 2030.</p> <p>Utrede og eventuelt innføre nasjonal klimabelønning (KAF) for reiser med bensin- og diesel inkludert flyvninger. Etter hvert som lærdommer høstes, vil vi utvide ordningen til å omfatte også annet karbonintensivt forbruk.</p> <p>Utredningen bør avklare mulighet for at klimabelønningen som utbetales kan differensieres mellom by og land, der de som bor i områder med store avstander og begrenset</p>	<p>Fra Programmet: Etablere et grønt statlig innenlands-fond, tilsvarende 1% av oljefondet, for å sikre Norges konkurransekraft innenfor grønn industri</p> <p>Innføre en omstillingsavgift per produserte oljeenhet. Inntekten øremerkes tiltak for å 101 stimulere utvikling av ny grønn verdiskapning</p> <p>Etablere en ordning etter modell av leterefusjonsordningen rettet mot fornybare 109 energikilder som eksempelvis havvind, bølgekraft og solenergi. Ordningen skal bidra til å 110 avlaste private investorer for risiko, gi økt likviditet og investeringsvilje. Sikre statlig finansiering som stimulerer utbygging av havvind</p> <p>Norge bør opprette en egen oljekommisjon etter modell fra Tyskland innen 2022. Kommisjonens mandat skal være å sikre en god overgang til grønne</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>Utvide kapasiteten for kollektivtrafikken i de største byene.</p> <p>Skrinlegge planene om en tredje rullebane på Oslo Lufthavn Gardermoen</p> <p>Åpne for ekstraordinær statlig støtte til bybaneprosjekter i de største byene</p> <p><i>BKAs kommentar: Det nyeste tilskuddet til vår partipolitiske flora ønsker å profilere seg på miljø og klima. FNs bærekraftsmål og forvaltning av jorda, havet og skogen ligger i partiets verdigrunnlag. «Verden hadde trengt nesten fire jordkloder dersom alle hadde levd som oss», heter det i programmet. – Litt skuffet blir vi derfor når vi ser nærmere på partiets samferdselspolitikk, som på flere punkter er litt diffus, med litt for mange «grå svar=problemstillinga ikke berørt». Begrepet «utslippsfri» blir heller ikke av Sentrum problematisert. At ordet «motorvei» ikke er nevnt i</i></p>	<p>kollektivtilbud kan få en større andel av kompensasjonen</p> <p>Innføre en omstillingsavgift på eksportert olje og gass øremerket klimatiltak og Klimafinansiering.</p> <p>Innføre forbruksbasert klimaregnskap og mål og virkemidler for å redusere Norges importerte utslipp</p> <p>Sikre en norsk handlingsplan for sirkulær økonomi basert på Europakommisjonens handlingsplan for sirkulær økonomi.</p> <p>Omfattende forslag til tiltak for jordbruket (Del 3 – Jordbruk).</p> <p><i>BKAs kommentar: Meget gode og konkrete tiltak på avgiftssiden – KAF, økt CO2-avgift, CO2-avgift på import, avgift på fossil eksport. Mål for nasjonal livskvalitet er en vakker tanke, men det ligger nok dessverre langt fram. Inngående behandling av jordbruksområdet.</i></p>	<p>næringer og arbeidsplasser og forberede utfasingen av den norske petroleumsindustrien.</p> <p>Hvis vi kan lykkes med kommersialisering av karbonfangst og lagring har det et stort potensial for verdiskapning, arbeidsplasser og inntekter.</p> <p>Mulighetene for økt verdiskapning og nye arbeidsplasser er store innenfor fiske, havbruk og videreforedling.</p> <p>Bygge grønn konkurransekraft i norsk turistnæring.</p> <p>Etablere en ordning etter modell av leterefusjonsordningen rettet mot fornybare energikilder som eksempelvis havvind, bølgekraft og solenergi.</p> <p><i>BKAs kommentar: Foreslår som eneste parti utenom MDG og SV en egen oljekommisjon. Det burde være et opplagt tiltak for Norge som skal gjennom en meget omfattende omlegging av hele økonomien i løpet av et par tiår.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>programmet, er påfallende og kan tolkes som et forsøk på å unngå omstridte spørsmål. Sentrum vil helst snakke om det de er for, som jernbane, som de er entusiastiske tilhengere av, og digital i stedet for fysisk kommunikasjon som de er mer opptatt av enn andre partier. Et pluss for dét!</p>	<p>Se også områdene 6, 7 og 8 (Oljeleting, Oljeproduksjon, Oljeskatt)</p>	<p>Ellers kan det stilles spørsmålsteget ved optimismen knyttet til CCS, havbruk og turisme i et klimapolitisk perspektiv. Men det er kanskje riktig at CCS, hvis vi kommer i mål med tidlig teknologi, kan gi verdifulle arbeidsplasser i Norge.</p>
 VENSTRE	<p>Fra Programmet: Venstre vil styrke klimaloven ved å lovfeste at regjeringen legger frem klimabudsjetter og -regnskap for alle sektorer. Deres mål er at klimagassutslippene fra jordbruket skal halveres innen 2030. Partiet vil redusere klimagassutslippene med minst 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990. I 2050 skal utslippene være redusert med minst 95% og Norge skal fjerne mer klimagass fra atmosfæren enn det landet slipper ut. Venstre vil derfor øke tempoet på opptrappingen av CO2-avgiften.</p> <p><i>BKAs kommentar: Venstre er her litt mer ambisiøs enn det BKA foreslår i og med at Venstre tar utgangspunkt i</i></p>	<p>Fra Programmet: Venstre vil satse på jernbanen og bygge mer bane i hele landet og vil jobbe for høyhastighetsbaner som knytter sammen våre store byer, og knytter Norge sammen med kontinentet. Partiet har vært pådrivere for og satt i gang utredning av jernbane i Nord-Norge og vil fortsette dette arbeidet for fremtidens nødvendige klimavennlige transportløst mellom nord og sør. Partiet vil også ha utslippsfrie fly og mer transport fra luft over på jernbane. Venstre vil prioritere å utvide alle riksveier slik at de kan få gul midtstripe. Innen 2025 vil de at all kollektivtransport skal være fossilfri. Partiet vil halvere utslippene fra transportsektoren innen 2030 sammenlignet med 2005</p>	<p>Fra Programmet: Venstre ønsker å gjennomføre en sirkulærøkonomisk omstilling som gjør det enklere for forbrukere å handle miljøvennlig. For å gjøre det attraktivt å reparere og leie ut produkter, vil partiet innføre en prøveordning med redusert moms på reparasjon og utleie av klær, sko, sykler, verktøy og husholdningselektronikk. Partiet vil legge til rette for mer restaurering og oppgradering av eksisterende bygg. Klimatilpasning er viktig for samfunnssikkerheten. Forurensere skal betale. Det mener de også skal gjelde for de som bygger ned natur. Derfor vil de innføre en såkalt arealavgift utbygger må betale for å bygge ned natur. Man vil øke avgiftene på klimagassutslipp og forurensning på den ene siden</p>	<p>Fra Programmet: Venstre ønsker å arbeide for å sikre at norske bedrifter ikke svekker sin konkurransevne fordi vi setter strenge miljø- og klimakrav. Derfor vil de jobbe opp mot EU for å innføre en klimatoll på varer som ikke allerede er tilstrekkelig priset med tanke på utslipp. Norge skal produsere og utvikle mer fornybar energi og grønn teknologi. Dessuten ønsker partiet å satse på to anlegg for karbonfangst.</p> <p><i>Bkas kommentar: Dette sammenfaller bra med BKAs synspunkter. En bemerkning her også: Norsk konkurransekraft skal ikke svekkes.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p><i>utslippene i 1990 og BKA tar utgangspunkt i 2020-nivået.</i></p>	<p>og vil fortsatt være elbilens forkjemper og sikre elbilfordeler ut 2025 Venstre vil ikke øke flybruken ved å bygge ut flere rullebaner på Gardermoen og Flesland.</p> <p><i>BKAs kommentar (tatt fra Halfdans innlegg på hjemmesiden): Venstre er genuint opptatt av miljø, klima og naturvern. Partiet vil sikre sammenhengende naturområder og at utbygging blir kompensert gjennom tilbakeføring av andre områder. Samtidig er partiets samferdselspolitikk karakterisert av mange vage formuleringer, og det har flere steder vært vanskelig å bedømme om våre nøkkelspørsmål skal besvares med «grønt=positivt svar», eller «gult=berørt, men uavklart». Hovedinntrykket er vel at med Venstres politikk vil vi få litt færre motorveier, noe mindre flytransport, noe mer jernbane, og mer satsing på sykkel og gange. Men ingen kursendring av betydning. Som hos de fleste andre partier er teknologioptimismen stor, og kan framstå som en erstatning for det som er vanskelig, nemlig å prioritere og velge vekk.</i></p>	<p>og redusere skatten for personer og bedrifter på den andre siden. Partiet vil ikke øke det totale skatte- og avgiftsnivået Norge skal ha en nullvisjon for tap av naturmangfold og verne minst 30 prosent av all norsk natur. En vil at naturmangfoldloven skal ligge fast og ivareta biologisk mangfold og artsmangfold i naturen.</p> <p><i>BKAs kommentar: Mange bra tiltak, men en kan merke seg at det totale skatte- og avgiftsnivået ikke skal økes.</i></p>	

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>Fra Programmet: Redusere norske klimautslipp med minst 55 prosent innen 2030, og til netto null senest i 2050. Lage sektorvise planer for hvordan alle samfunnssektorer skal være utslippsfrie innen 2050. Styrke klimaloven og legge frem klimabudsjetter for alle sektorer. Heve CO2-avgiften tilstrekkelig for at Norge når sine forpliktelser i Paris-avtalen og nasjonale klimamål. Videreføre EUs kvotemarked som det sentrale virkemidlet for å kutte klimagassutslipp i konkurranseutsatt næringsliv, men være åpen for ytterligere avgifter der kvotemarkedet ikke strekker til. . Fortsette klimaavtalen og samarbeidet med EU om kutt i klimagassutslipp, og arbeide for at EU styrker sine målsettinger.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF har gode tiltak for utslippskutt: de vil redusere norske utslipp med 55% til 2030 og til netto- null senest 2050, lage klimabudsjetter</i></p>	<p>Fra Programmet: Bygge ut infrastrukturen for nullutslippsbiler, og gi økonomisk støtte til ladestasjoner og ladepunkt i borettslag, sameier og garasjelag. Gjennomføre målsettingen om at alle nye biler som blir solgt etter 2025 skal være nullutslippsbiler. Hele transportsektoren bør være utslippsfri/karbonnøytral i 2030. Hensynet til naturmangfold skal tillegges stor vekt i arealplanlegging og vurdering av infrastrukturprosjekter, konsesjoner, energi- og kraftutbygging og utbygging av hyttefelt. Utbedring og utbygging av veiprojekter bør fortrinnsvis ta utgangspunkt i eksisterende veitraséer. Verne 10 prosent av skogen gjennom både frivillig vern og vern av offentlig eide skogarealer. Ha strenge restriksjoner på utbygging på myr. Arbeide for marint vern innen 2030 i tråd med FNs bærekrafts-mål.</p> <p>Innføre en avgift på flyreiser mellom byer der tog er et alternativ til fly, og øremerke inntekten til investeringer i togtilbudet.</p>	<p>Fra Programmet: Innføre målrettede nasjonale støtteordninger for å stimulere til mer sirkulær økonomi. Utvikle et system for utvidet produsentansvar. Flere produkter enn i dag må få en utvidet reklamasjonsrett på fem år. Holdbarhetsmerking på varige forbruksvarer, som antyder hvor lenge forbrukere kan forvente at et produkt skal vare.</p> <p>Sette krav til at anskaffelser i regi av offentlig sektor bidrar til mest mulig bærekraftig forbruk og produksjon.</p> <p>Gjennom regulering og avgifter legge til rette for å fase ut unødvendig engangsplast. Fjerne moms på reparasjon og utleie Gjennomføre en helhetlig strategi for å redusere unødvendig forbruk og matsvinn i offentlige institusjoner. Innføre en matkaste-lov og videreutvikle samarbeidet med næringslivet for å redusere matsvinn.</p> <p>Jobbe for at Norge blir "avskogingsfritt" gjennom å bruke avgifter og reguleringer for å få bort produkter som</p>	<p>Fra Programmet: Bidra til at den verdensledende kompetansen som finnes i norsk petroleumsnæring forvaltes og videreutvikles for å bidra til et grønt skifte. Ha et særlig fokus på landbruk, skogbruk, fiskeri og havbruk som distrikts-baserte næringer med stort vekstpotensial basert på bærekraftig utnyttelse av fornybare ressurser.</p> <p>Sikre tilstrekkelig fornybar kraft for å gjennomføre en grønn omstilling og elektrifisering av alle sektorer.</p> <p>Sikre gjennomføringen av et fullskala prosjekt for CO2-håndtering i Norge, og bidra til at teknologien blir tatt i bruk av flere aktører, både nasjonalt og internasjonalt. Sørge for gode rammevilkår for forskning og etablering av næring og industri som benytter seg av karbonnøytrale/karbonnegative produksjonsmetoder. Legge til rette for at det statseide investeringsselskapet Nysnø har nok kapital til å kunne investere kraftfullt i selskaper som løser klimautfordringer på en smart og lønnsom måte. Øke bruken av hydrogen og etablere nye verdikjeder for å skape ny industri, og bidra til at</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p><i>for alle sektorer, heve CO2 avgiften tilstrekkelig for å nå målene og fortsette samarbeidet med EU og arbeide for å styrke EUs klimamålsettinger.</i></p>	<p>Igangsette strekningsvise høyhastighetsutredninger for jernbane, og sikre at nye jernbanestrekninger blir dimensjonert for tog med høye hastigheter. Etablere Nye Baner AS for å sikre raskere og mer effektiv utbygging av jernbaneprosjekter.</p> <p>Ivareta kortbanenettet i områder der fly er det eneste reelle transportmidlet. Si nei til en tredje rullebane på Oslo lufthavn Gardermoen. Utvikle en strategi for at Norge skal bli første nasjon med helelektrisk innenriks luftfart.</p> <p><i>BKA vurderinger: KRF når ikke opp til visjonen sin om verdens mest miljøvennlige transportsystem. De satser mye på «nullutslippskjøretøyer», de vil ha gods- og persontrafikk fra veier og luft til bane, kollektiv og sjø. Egen flyavgift på ruter der tog er et alternativ øremerket til tog-utbygging. Vil «videreføre satsningen» på jernbane, det betyr sannsynligvis bare på dagens nivå. Vil utrede høyhastighetsalternativer,</i></p>	<p>bidrar til risiko for regnskogødeleggelse.</p> <p>Stimulere til økonomisk vekst som ikke i like stor grad tærer på naturressurser, slik som tjenesteproduksjon. Skatte- og avgiftssystemet må sikre at det lønner seg å gjenbruke, gjenvinne og dele, fremfor å hente ut jomfruelige ressurser. I større grad ta i bruk ressursrentebeskatning for sikre bidrag fra næringer som nytter fellesskapets ressurser. Øke veibruksavgiften på bensin og diesel. Redusere flyseteavgiften på kortbanenettet, og øke den på andre flyreiser. Avvikle taxfree-ordningen. I samarbeid med EU arbeide for å kunne ilegge en CO2-pris på importerte varer i utvalgte sektorer fra land hvor industrien ikke betaler for utslippene sine.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF beskriver gode tiltak: vil innrette skatte- og avgiftssystemet slik at det stimulerer til å gjenbruke, gjenvinne og dele, innføre produsentansvar som fremmer lang levetid, ombruk og gjenvinning av ressurser og reduksjon av</i></p>	<p>hydrogenløsninger kan kommersialiseres. Omsetningskravet for bærekraftig biodrivstoff bør opprettholdes og styrkes for å sikre en forutsigbar utvikling innen bioindustrien.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF beskriver gode målsettinger, å ta vare på kompetanse fra oljesektoren og bygge ut grønn energi og grønne arbeidsplasser innen primærnæringene og industrien. Lite konkrete på finansieringen, «De næringspolitiske virkemidlene og skattesystemet bør innrettes på en måte som stimulerer til nyskaping og nye arbeidsplasser».</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
		<p>fullføre InterCity trianglet, etablere «Nye Baner», sier ingenting om Nord-Norge banen. Nei til 3. rullebane på Gardermoen, bruke muligheten i kortbanenettet til å være tidlig med helelektrisk luftfart innenriks. Vil ta hensyn til naturmangfold ved utbygging av infrastruktur, verne myr og 10 % skog og arbeide for hav-vern i tråd med FNs mål, vei-utbygging og forbedring hovedsakelig i eksisterende traseer.</p>	<p>forurensning, fjerne moms på reparasjon. De vil heve CO2 avgiften årlig, så mye som nødvendig for å nå utslippsmålene, omtaler ikke KAF. Øke veibruksavgifter på bensin og diesel. Ressursrentebeskatning fra næringer som nytter felles ressurser. Vil gjøre Norge avskogningsfritt, verne myr, 10% av skog og havvern i tråd med FNs mål</p>	
	<p>Fra Programmet: Redusere utslippene på norsk sokkel med mål om 50 prosent utslippskutt innen 2030.</p> <p>Har en ambisjon om å halvere klimagassutslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030.</p> <p>Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050. Høyre vil ta markedet i bruk i miljøets tjeneste, for å gjøre det lønnsomt å gjennomføre god klimapolitikk og bidra til å skape vekst og lønnsomme grønne jobber.</p>	<p>Fra Programmet: Høyre vil ta i bruk ny teknologi som gjør det mulig å reise den samme avstanden, men med mindre utslipp. Vi vil bygge mer og bedre vei, men sørge for at bilene som kjører på den veien er utslippsfrie. Høyres mål er en transportsektor uten utslipp.</p> <p>Sørge for økt utbygging av infrastruktur til lav- og nullutslippsteknologi for kjøretøy, ferger og skip i samarbeid med private aktører Vurdere å bruke Nye Veier-modellen ved utbygging av jernbaneprosjekter.</p>	<p>Fra Programmet: Fortsette økningen av CO2-avgiften, men kompensere ved å redusere andre skatter og avgifter.</p> <p>Bruke en større andel av uttaket fra oljefondet på investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling, vekstfremmende skatte- og avgiftslettelse og investeringer i miljøteknologi</p> <p>Føre en skattepolitikk som sikrer en stabil finansiering av velferdssamfunnet</p>	<p>Fra Programmet: Sikre full sysselsetting innenfor rammen av et nullutslippssamfunn.</p> <p>Utvikle skattesystemet slik at det legger til rette for etablering av nye jobber, økt verdiskaping og omstilling til et grønt skifte.</p> <p>Styrke Norges grønne konkurransekraft ved å legge til rette for industriklynger som bidrar til å utvikle ny klimateknologi og skape nye lønnsomme jobber som bidrar til reduserte klimagassutslipp.</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p><i>BKAs kommentar: Veldig avgrensede og ellers generelle målsettinger.</i></p>	<p>Fortsette å iverksette tiltak fra regjeringens handlingsplan for fossilfri kollektivtransport.</p> <p>Opprettholde statens andel av kostnadene for kollektivutbygginger i og rundt de største byene.</p> <p>Styrke arbeidet med flom- og rassikring på utsatte vei- og banestrekninger.</p> <p><i>BKAs kommentar: Høyre vurderer å bruke Nye Veier-modellen ved utbygging av jernbaneprosjekter, dette kan være en god idé. Det mest påfallende er ellers manglende vilje til prioritering. Er det noe Høyre ikke vil gjøre innen samferdsel, av det vi har gjort før? Nei, ikke så vidt vi kan se. Alle problemer knyttet til økende veitransport, flyreising, osv. skal løses med ny teknologi. Begrepet «utslippsfri» brukes ukritisk. Det settes ingen spørsmål ved biodrivstoff. Heller ikke ved tilgangen på ny elektrisk kraft. Formuleringen «Vi vil bygge mer og bedre vei, men sørge for at bilene som kjører på denne veien er utslippsfrie», tyder på at man er klar over at veibyginga er et miljø- og klimaproblem, men at man velger å se bort fra det.</i></p>	<p>Vri skattesystemet, slik at det lønner seg for bedriftene å kutte utslipp.</p> <p><i>BKAs kommentar: Fortsatt generelt og uforpliktende. Skatt- og avgift skal ikke økes, dvs. at forbruket i alle fall ikke skal reduseres.</i></p>	<p>Styrke virkemiddelapparatets miljøteknologiordning som bidrar til risikoavlastning.</p> <p><i>BKAs kommentar: Fokus på sysselsetting og satsing på 'grønn' konkurransekraft. Men kunne sannsynligvis stått i alle partiers partiprogrammer.</i></p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>Programmet avviser nasjonale utslippsmål.</p> <p>«Et nasjonalt tak for klimagassutslipp vanskeliggjør videreutvikling og nyetablering i norsk industri. Dagens klimamålsetting om et absolutt tak for nasjonale utslipp må erstattes med et mål om gradvis reduksjon i klimagassnivået innenfor ulike næringer.» s. 53.</p> <p>«Frp legger til grunn at Norge skal gjennomføre fornuftige tiltak for å kutte klimautslipp både nasjonalt og internasjonalt. Frp. er skeptisk til ukritisk bruk av «føre-var-prinsippet». Vi forutsetter at tiltak er resultatorienterte og baseres på langsiktige kost/nyttevurderinger. Allerede langt fremme når det gjelder miljø-klimavennlig produksjon med lavt ressursforbruk s. 53.</p>	<p>Fra programmet: Vei og bruk av bil til både person- og godstransport må være kjernen i infrastrukturen.</p> <p>«Utviklingen av hovedveiene gjennom et høyhastighetsveinett er den viktigste jobben i perioden.» (s. 53-54). Nullvekstmålet for biltrafikk avvikles. Det skal satses på firefelts motorveier med fartsgrense 130 km.t. Fartskontroller avvikles. Avgifter på transport aksepteres ikke. Kollektivtransport er aktuelt i byene. Sykkel- og gangveier langs skoleveier prioriteres. Avvikle statlig eierskap i jernbane, etablering av selskapet Nye Baner. Jernbane rundt de største byene, godstransport på lengre togstrekninger. Konsekvensutredning og</p>	<p>Fra programmet: «Vi er ...kritiske til å innføre sosialistisk politikk gjennom stadig nye forbud, påbud, restriksjoner og andre offentlige inngrep som begrenser enkeltmenneskets frihet eller svekker norsk konkurransekraft. I stedet bør miljøvennlig adferd stimuleres gjennom positive virkemidler. Norsk næringsliv er allerede langt fremme når det gjelder miljø- og klimavennlig produksjon med lavt ressurs- og energiforbruk.»</p> <p>Kommentar: <i>Frp. avviser avgifter og skatter som klima- og miljøtiltak. Industriell vekst er et gjennomgående premis i programmet. Forbruk er ikke tema. Fremskrittspartiet er med andre ord ikke begynt å stille de spørsmålene som klimakrisa krever.</i></p>	<p>Fra programmet: «Med ren norsk kraft kan det skapes nye, grønne og lønnsomme virksomheter som datasentre, batteriproduksjon, hydrogenproduksjon og landbasert fiskeoppdrett. Vår rene energi bidrar til å gjøre Norge til et interessant og konkurransedyktig land å etablere seg i...Frp. vil: stimulere til energi som gir flere nye grønne jobber, legge til rette for mer kraftkrevende industri i Norge, styrke Enovas satsing knyttet til kraftkrevende industri.» Frp vil ha økt forskning og satsing på hydrogen, satse mer på forskning og utvikling innenfor kjernekraft (f.eks. basert på thorium). Partiet vil ta i bruk uutnyttede vannkraftressurser framfor videre utbygging av vindkraft på land, som fører til betydelige arealinngrep og store naturødeleggelser. Frp. vil fjerne subsidier av vindkraft, og</p>

Parti	1 - Nasjonale utslipp	2 - Transport / Infrastruktur	3 - Forbruk, skatt og avgift	4 - Sysselsetting, grønne arbeidsplasser
	<p>Kommentar: Programmet avviser altså nasjonale utslippsmål, og overlater til de ulike næringene å ta ansvar for gradvis utslippsreduksjon. Føre-var-prinsippet tones ned til fordel for nytte-kost- vurderinger, og dermed er klodens tålegrenser ikke tema</p>	<p>utbygging av Nord-Norgebanen.</p> <p>.</p> <p>Kommentar: Et firefelts motorveinett vil kreve store naturinngrep med økte klimautslipp. Det går fram at mer bærekraftige løsninger som kollektivtransport, sykkel og gange skal prioriteres ned. Den store økningen i biltransport som forutsettes, vil drive opp klimautslippene ytterligere. Jernbanen er tiltenkt en underordnet rolle, også i godstransporten. Frp. går inn for utbygging av Nord-Norgebanen, men først etter en ny utredning som vil innebære en ny utsettelse. Fremskrittspartiets program for transport er partiets hovedsatsning. For klimaet er det en destruktiv strategi.</p>		<p>evakuere konsekvensene av konsesjoner som alt er inngått. Frp. vil utarbeide en forpliktende plan for havvind som ivaretar fiskebestanden, fuglebestanden og fremkommelighet på havet.» (s. 48-49.)</p> <p>Kommentar: Som de fleste andre politiske partiene går Fremskrittspartiet inn for ny industrisatsing i Norge, basert på flere ulike ikke-fossile energiformer, med vannkraft som hovedbasis. Av naturvern hensyn går Frp mot videre utbygging av vindkraft.</p>

Tabell 3, del 3 av 3 – Olje og globale forpliktelser

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
 <p>BKAs anbefalte klimapolitikk. Ref. Norsk Klimapolitikk – et sammendrag.</p>	<p>Regjeringen må ikke lyse ut nye letelisenser for olje og gass, og de må også tilbakekalle allerede gitte lisenser for å begrense Norges fossile energiproduksjon.</p>	<p>Norge må forholde seg til klodens karbonbudsjett og la det meste av kjente fossile ressurser ligge ubrukt, slik FN ber om.</p> <p>Vi må etablere en samlet plan for utfasing av oljenæringen og styrt overgang fra fossilsamfunn til fornybarsamfunn.</p> <p>Umiddelbar stans i all oljevirkosomhet som ikke foregår med nødvendig oljevernberedskap, f.eks. i Arktis.</p>	<p>Petroleumsskatteregimet og støtteordninger som er innrettet på å finne mer olje og forlenge oljealderen, må avskaffes.</p> <p>Vi må bruke frigjorte midler og andre statlige støtteordninger, inkl. midler fra oljefondet, til å utvikle bærekraftig næringsvirksomhet og grønne arbeidsplasser.</p>	<p>Signifikant økning, opp mot 60-65 mrd. per år, i tråd med anbefalingene i rapport 'Norway's fair share of meeting the Paris Agreement'.</p>
	<p>Fra programmet: Rødt sier nei til nye letetillatelse på norsk sokkel, også for TFO. Avslutte seismikk med formål oljeleting. Varig vern av Lofoten, Vesterålen, Senja, Mørebankene, Skagerrak, området rundt Jan Mayen og Polhavet. Stanse petroleumsaktiviteten ved Trenarevet. Den faglige vurdering av iskantsonen må respekteres.</p> <p>Rødt ønsker en ny stortingsmelding om arealbruk og sameksistens i norske havområder, der fiske og gyteplasser har fortrinnsrett.</p> <p>Rødt vil at Naturmangfoldloven skal utvides til å gjelde hele Norges økonomiske sone (200 nautiske mil) og at det skal lages</p>	<p>Fra programmet: Rødt vil utvikle leterefusjonsordningen, fjerne friinntekter. Ta Equinor av børs og avslutte utenlandssatsingen i olje og gass.</p> <p>Kommentar: I tråd med BKA å utvikle leterefusjonsordningen. Positivt og etisk riktig at de heller ikke vil fortsette å</p>	<p>Fra programmet: Rødt vil ha økte bevillinger til miljø og klimatiltak i sør, gjennom bilaterale og multilaterale kanaler i form av gaver heller enn lån, slik at ikke gjeldsbyrden i Sør økes.</p> <p>Norge bør ikke bare oppfylle sine forpliktelser i forhold til Parisavtalen, men ta et ekstra ansvar som et av verdens</p>	

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p>en verneplan for å sikre minst 30 % av maritime økosystemer i denne sonen er vernet innen 2030.</p> <p>Rødt vedtok på landsmøtet, at de ikke setter en sluttdato for oljenæringen.</p> <p>Med opphør av ny leting og med vedtak om null utslipp i 2050 er næringen uansett nødt til å omstille seg. Det må skje en trinnsvis og planlagt nedtrapping av oljevirkomheten slik at det skjer en demokratisk styrt overgang til nye klimavennlige næringer.</p> <p>Kommentar: Det ble stor debatt om sluttdato. Personlig mener jeg at det viktigste er en styrt nedtrapping, men staten må være med på dette. For meg ser det ut til at Rødt er et av de partiene som tar mest hensyn til natur og mangfold.</p>	<p><i>utvinne olje og gass i andre land. Vi bor jo på den samme klode. Men jeg lurer litt på om kanskje Equinor skulle deles opp i et fornybart selskap som kunne bli på børs og drive med havvind i utlandet og et statlig selskap som kunne brukes i grønn omstilling her i landet. Ikke alle land er så heldig å ha vannkraft og da kan de ha bruk for sol og vind, noe som Norge med sin kompetanse i leverandørindustrien kunne bistå med.</i></p>		<p>rikeste land og bør derfor støtte utslippskutt, klimatilpasning og tap og skade i sør.</p> <p>Oljefondet må tas ut av selskaper som bidrar til miljø og klimaødeleggelser, bryter menneskerettigheter, driver fagforeningsknusing, produserer våpen, bedriver økonomisk kriminalitet og er plassert i skatteparadis. Norge må gi støtte til bevaring av regnskog i Sør.</p> <p>Kommentar: Rødt er generelt opptatt av internasjonal solidaritet noe som er viktig og som både BKA og ungdommen går inn for.</p>
	<p>Fra programmet: Norge skal ikke gi flere lete- eller utvinningstillatelser for ny olje- og gassutvinning på norsk sokkel. Forlengelse av eksisterende utvinningstillatelser må ikke gis automatisk, men vurderes etter strenge krav til lønnsomhet og påvirkning på klima og miljø.</p> <p>Opprette et nettverk av marine verneområder i Arktis og arbeide for at iskantsonen i hele Arktis får internasjonal beskyttelse fra all industriell virksomhet.</p> <p>Norge må ha en styrt omstilling av oljenæringen med mål om å avvikle oljenæringen innen 2030. Sette krav til at</p>	<p>Fra programmet: Utrede og innføre en utvinningsavgift på petroleum for å sørge for at den minst lønnsomme oljen blir liggende i bakken. Inntektene bør blant annet gå til å utløse klimatiltak i bransjen og til omstilling av industrien mot andre næringer.</p>		<p>Fra programmet: Videreføre og styrke den nyetablerte garantiordningen for investeringer i fornybar energi i utviklingsland, for å redusere risiko og kapitalbehov i fremvoksende markeder. Oljefondet må investeres i tråd med bærekrafts-</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p>eksisterende og eventuelt nye felt for utvinning av olje- og gass skal tas i bruk for testing og anvendelse av karbonfangst- og miljøteknologi, og til å øke etterspørsel etter ammoniakk, hydrogen og biogass i skipsfart. Det skal være null utslipp fra petroleumssektoren senest innen 2040. Det må skje gjennom elektrifisering og økt CO2-avgift på sokkelen.</p> <p>Kommentar: Partiet har et ambisiøst, tydelig mål. Samtidig er det noe som halter, slik vi opplever det. På den ene side skal oljenæringa avvikes fortest mulig. På den annen side skal det satses fullt på CCS, og på hydrogen fra gass, som er en måte å forlenge oljealderen på. Elektrifisering av sokkelen er også et tvilsomt klimatiltak. Å ofre urørt natur for å bygge ut ny kraft, som skal levere strøm til olje- og gassplattformer slik at disse kan produsere med «null utslipp», virker snarere som misbruk av høyverdig elkraft.</p>		<p>Sørge for at skatteregimet ikke favoriserer petroleumsinvesteringer fremfor investeringer i landbasert industri. Dagens petroleumsskatteregime må endres til et nøytralt system.</p> <p>Avskaffe leterefusjonsordningen.</p> <p>Kommentar: Greie og klare standpunkter!</p>	<p>målene og internasjonale miljø- og klimaavtaler Norge har sluttet seg til.</p> <p>Oljefondets investeringer skal være i tråd med Parisavtalens mål om maks 1,5 graders oppvarming. At Oljefondet ikke investerer i bedrifter som bidrar til ødeleggelse av regnskog eller annen truet natur.</p> <p>Miljøkrisa rammer verdens fattigste hardest. Å løse krisa krever internasjonalt samarbeid og økt rettferdighet i forholdet mellom rike og fattige land.</p> <p>SV vil jobbe for at Norge trapper opp klimafinansiering til fattige land, både for utslippskutt og klimatilpasning. Støtte til fornybar energi skal være en hovedsatsing innen klimafinansiering for utslippskutt.</p> <p>Kommentar: SV er et parti med lange tradisjoner når det gjelder internasjonalt solidaritetsarbeid. Dette</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
				<p><i>gjenspeiles i vekten som blir lagt på internasjonalt arbeid og hjelp til verdens fattige som en integrert del av arbeidet for å løse klimautfordringene.</i></p>
	<p>Fra Programmet: Garantere at sårbare og verdifulle områder som Lofoten, Vesterålen og Senja, iskantsonen, polarfronten i Barentshavet og Norskehavet, havområdene rundt Jan Mayen, Mørebankene, Iverryggen og Skagerrak aldri åpnes for oljevirkosomhet,</p> <p>Stenge Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet umiddelbart. Stanse åpning av nye og utvidelse av eksisterende olje- og gassfelt på norsk sokkel og ikke dele 623 ut flere utvinningstillatelser til petroleumsindustrien, hverken i ordinære tildelingsrunder eller 624 gjennom TFO-ordningen. Følge faglige anbefalinger for definisjon av iskantsonen.</p> <p><i>BKAs kommentar:</i></p>	<p>Fra Programmet: Gjennomføre en planmessig, kontrollert omstilling vekk fra petroleums-virkosomhet innen 2035, i samråd med myndigheter, organisasjoner, arbeidstakere og industri, samtidig som vi ivaretar sysselsetting, bidrar til omskolering av oljearbeidere og skaper nye arbeidsplasser.</p> <p><i>BKAs kommentar:</i> <i>Vil som eneste parti sammen med SV ha en plan for utfasing av petroleums-virkosomheten. Dette er meget riktig og viktig. Og nå er også Sentrum kommet etter med det samme forslaget.</i></p>	<p>Fra Programmet: Fjerne de gunstige særordningene og skattefordelene som i dag oppmuntrer til investeringer i klimafiendtlig fossil energi og øker risikoen for samfunnsøkonomisk ulønnsomme investeringer.</p> <p><i>BKAs kommentar: Greit og klart standpunkt. (</i></p>	<p>Fra Programmet: Et beløp tilsvarende én prosent av nasjonalinntekten (BNI) overføres årlig fra Oljefondet til klimatiltak, klimatilpasning og naturbevaring i utviklingsland (klima- og naturprosent). (1 % = ca. 40 mrd. kr).</p> <p>Herunder gi minst 10 milliarder kroner i støtte til FN's grønne klimafond per år.</p> <p>Doble støtten til klima- og skoginitiativet og utvide det til et internasjonalt naturprosjekt, som i tillegg til regnskog skal bidra til bevaring av våtmarker, mangroveskoger og sjøgressenger.</p> <p>Sikre tilgang til ren energi ved å styrke garantiordningen for investeringer i fornybar energi i utviklingsland. <i>(BKAs kommentar: Regjeringen satte av 300 mill. kroner til garantiordningen i 2019 – lite beløp!)</i></p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	Meget klar politikk på et veldig viktig område!			BKAs kommentar: Målsetter som eneste parti høye beløp for bistand til klimatiltak i utviklingsland. Senere er Sentrum kommet med det samme.
 <p>Arbeiderpartiet</p>	<p>Fra Programmet: Det skal stilles høyere krav til ringvirkninger fra prosjekter på norsk sokkel Krav om nullutslipp Ikke konsekvensutredning av petroleumsaktivitet av Nordland VI. VII og Troms II Holde fast på en nordlig grense fra og med 15 % is-frekvens fram til åpent hav Følge handlingsregelen for en forsvarlig innfasing av oljepenger i norskøkonomi, og sikre at alle utgifter er del av en åpen og helhetlig budsjettprosess. Utrede ytterligere rammer for innfasingen av oljepenger for å unngå at svingende kronekurs og fondsverdier gjør det vanskelig med en jevn innfasing av oljepenger.</p> <p>Arbeiderpartiet vil legge frem en ny petroleumsmelding med petroleumpolitikk for 2020-tallet, med sikte på å:</p>	<p>Fra Programmet: Utvikle ikke utfase oljenæringen. Arbeiderpartiet vil utvikle olje- og gassindustrien videre og stille opp for arbeidsfolk i olje- og gassnæringen.</p> <p>Karbonnøytral innen 2050, ikke slippe ut mer klimagass enn vi klarer å binde gjennom naturlige eller industrielle prosesser Lettere for lokale leverandører å konkurrere om, og vinne, kontrakter innenfor rammen av EØS-avtalen.</p> <p><i>BKAs kommentarer: Partiet har ingen plan for utfasing av olje- og gassindustrien for overgang til fornybarsamfunnet. De vil utvikle framfor å utfase.</i></p>	<p>Fra Programmet: Mht. midlertidige endringer i petroleums-skatteregimet (2020) for investeringer og aktivitet, vil AP legge til grunn at selskapene bidrar til oppdrag i leverandørindustrien, kutter utslipp og prioriterer fagarbeidere og lærlinger, leveringssikkerhet og HMS-standarder på minst norsk nivå.</p> <p>Sørge for at avgiftssystemet bidrar til en klimaomstilling som er effektiv og rettferdig.</p> <p>Åpne for at SPU kan investere mer i infrastruktur for fornybar energi og annen klimateknologi innenfor målsetningen om høyest mulig avkastning til moderat risiko.</p> <p>Forplikte og støtte norske bedrifter til å resirkulere og gjenbruke mer av ressursene.</p> <p><i>BKAs kommentarer:</i></p>	<p>Fra Programmet: Ren energi i fattige land er viktigste satsningsområde i norsk utviklingspolitikk.</p> <p>Kutte utslipp og bevare natur.</p> <p>Bekjempe ulikhet: Hovedveien ut av fattigdom går gjennom bærekraftig økonomisk vekst, jobbskaping i et anstendig arbeidsliv og rettferdig fordeling. Et velfungerende skattesystem og en god offentlig sektor kan levere helse, utdanning og velferd. Må unngå bistandsavhengighet.</p> <p>Gjøre ren energi til den viktigste enkeltsatsingen i norsk utviklingspolitikk ved å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samle norske energiaktører i en koordinert og ambisiøs satsing. • Skape allianser og stille krav som utløser investeringer fra andre land og private aktører.

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sikre Norge inntekter og arbeidsplasser fra norsk sokkel. ○ Sørge for lokale ringvirkninger fra prosjekter på norsk sokkel. ○ Sørge for netto nullutslipp fra norsk sokkel. ○ Redusere den finansielle risikoen og klimarisikoen for norsk økonomi. ○ Bidra til utvikling av ny energiindustri med null- eller lavutslipp <p>Føre var prinsippet legges til grunn.</p> <p><i>BKAs kommentarer: Partiet kunne vært tydeligere på varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja, selv om de ikke vil konsekvens-utrede petroleumsvirksomhet i disse områdene.</i></p>		<p><i>Ap tar ikke standpunkt til om eller når petroleums-skatteregimer skal avskaffes. De må bli mer offensive på om og hvordan SPU kan bli et instrument for et grønt skifte.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Gjøre støtten betinget av at mottakerland stanser utbygging og bruk av kull. ● Omgjøre programmet «Olje for utvikling» til «Energi for utvikling». ● Bygge opp en solidaritetspott i utviklingsbudsjettet på minst 5 milliarder kroner for å bedre forholdene for mennesker på flukt. ● Revitalisering av regnskogsatsningen <p><i>BKAs kommentarer: AP viser ingen konkrete tall på andel av klimafinansiering eller om økning av Co2 avgifter skal bidra til klimatiltak i fattige land.</i></p>
 <p>Senterpartiet</p>	<p>Fra Programmet: Klimautslipp fra produksjonen av olje må reduseres og fra 2040 må det være nullutslipp fra alle installasjoner på norsk sokkel. Det innebærer at alle installasjoner må være elektrifisert eller ha system for fangst og lagring av CO2. Senterpartiet vil at Statnett skal ta et koordinerende drifts- og eieransvar for el-nett på norsk sokkel.</p>		<p>Fra Programmet: Sette i gang en utredning om hvordan et framtidig skattesystem for norsk petroleumsvirksomhet skal innrettes. At det gjennomføres en utredning om hvilken finansiell</p>	<p>Fra programmet: Norge er blant verdens største bidragsytere til REDD+ (den norske regnskogsatsningen) og GCF (Det grønne klimafondet). REDD+ har bidratt til at skog og klima</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p><i>BKAs kommentar: Elektrifisering av sokkelen har ingen reduserende effekt på globale CO2-utslipp. Tvert imot vil det føre til økt press på utbygging av vindkraft på land. Programmet sier ingenting om en avvikling av olje- og gassnæringa, men man vil ikke ha leteboring etter olje utenfor Lofoten og Vesterålen eller i nærheten av iskantsonen i Arktis. Programmet har ingen sluttdato for norsk oljenæring eller leting etter olje. Man mener at fangst og lagring av CO2 er viktig for å nå klimamålene. Programkomiteen ønsker CCS ved avfallsanlegg i våre største byer.</i></p>	<p>risiko investeringer i olje- og gassvirksomhet utgjør i en tid med økende internasjonale klimakrav. Intensivere arbeidet med å forberede det norske samfunnet på en framtid hvor petroleumsinntektene reduseres.</p> <p><i>BKAs kommentar: Defensivt og lite forpliktende. Dog positivt at de vil utrede det fremtidige petroleums-skatteregimet.</i></p>	<p>har blitt satt høyt på den internasjonale klimaagendaen. Imidlertid har det årlige tapet av tropisk skog økt det siste tiåret og evalueringer av programmet indikerer en usikker klimaeffekt. I tillegg har nasjonal politikk i mottakerlandene gjort arbeidet vanskeligere. Det er behov for å se på innretningen av regnskogsatsingen for å sikre at programmet har en reell og varig effekt mot avskoging. GCF bidrar til investeringer i både utslippskutt og klimatilpasning i utviklingsland. Fondet skal støtte virkemidlene knyttet til FNs klimakonvensjon og bygge tillit hos landene. Norge må bidra til at fondet i større grad investerer i klimatilpasning og prosjekter prioritert av utviklingslandene.</p> <p>Senterpartiet vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Være en aktiv støttespiller for internasjonale klimainitiativ i FN-regi. 	

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
				<p>– Videreføre Norges internasjonale klimasatsing på regnskog</p> <p>– Arbeide for at Norge styrker ordningen med klimafinansiering knyttet til energiomstilling i framvoksende økonomier. Norge bør bli en sentral bidragsyter i arbeidet med å velge fornybare energikilder som grunnlag for videre utvikling i framvoksende økonomier.</p> <p>– At tiltak prioriteres etter hvor effektive de er, eller hvor stort potensiale de har for å skaleres opp.</p> <p><i>BKAs kommentar: Noe bra her om regnskogsatsing og norsk bidrag til energiomstilling i utviklingsland (framvoksende økonomier). Savner konkretisering (tallfestede mål). Generelt lite forpliktende.</i></p>
	<p>Fra Programmet: Norge bør opprettes en egen oljekommisjon etter modell fra Tyskland innen 2022. Kommisjonens mandat skal være å sikre en god overgang til grønne næringer og arbeidsplasser og forberede utfasingen av den norske petroleumsindustrien.</p>		<p>Fra Programmet: Avskaffe leterefusjonsordningen for petroleumssektoren omgående.</p>	<p>Fra Programmet: Sentrum vil:</p> <p>- Støtte fattige lands klimatilpasning finansielt og</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p>Stanse all tildeling av nye letekonseksjoner på norsk sokkel.</p> <p>Ingen nye områder skal åpnes for oljevirkosomhet.</p> <p>Utrede mulighetene for å trekke tilbake tillatelser gitt i 23., 24. og 25. konseksjonsrunde.</p> <p>Avvikle ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO).</p> <p>Gi klimavern til Barentshavet Nord og flytte iskantsonen sørover i trad 102 med miljøfaglige 103 rad</p> <p><i>BKAs kommentar til programutkastet: Programutkastet har fokus på klima og miljø og på nødvendig omstilling av oljepolitikken. Sentrum vil avvikle oljeproduksjonen innan 2035, men svarar ikkje direkte på kor mykje dei vil avgrense allereie eksisterande produksjon evt. før 2035. Sentrum vil avvikle leitererefusjonsordninga, men er likevel noko uklart omkring norsk oljeverksemd i Arktis og statleg styring av Equinor.</i></p>		<p>Fjerne skattefordeler og gunstige ordninger i petroleumsnæringa som friinntekten.</p> <p><i>BKAs kommentar: Klare og greie standpunkt.</i></p>	<p>med kompetanseoverføring i forhold til 1) Robuste bygninger / infrastruktur 2) Fornybar energi 3) Teknologitvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intensivere arbeidet med den norske regnskogsatsingen / REDD+ - Reformere utviklingsprogrammet "Olje for Utvikling" til å omhandle fornybar energi og klimatilpasning - Klimajustere oljefondets investeringer i trad med Parisavtalens mål om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader - At minimum 1 prosent av BNI årlig skal gå til bistand og utvikling, og arbeide videre for en gradvis opptrapping til 1,2 prosent av BNI. - Være en pådriver overfor andre vestlige land for økt bistand, internasjonalt samarbeid og innovativ bistandspolitikk

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
				<p>- Doble Norges bidrag til klimafondet (GFC) fra 800 millioner til 1600 millioner innen 2022.</p> <p><i>BKAs kommentar: Det mest ambisiøse og konkrete programmet innenfor dette området!</i></p>
 VENSTRE	<p>Fra Programmet: Det bør ikke tildeles nye lisenser på norsk sokkel.</p> <p><i>BKAs kommentar: Venstre er litt lunkne her. Ordet bør er uforpliktende og partiet uttrykker ikke noe ønske om å tilbakekalle tildelte lisenser selv om det kunne trenges for å begrense landets fossile energiproduksjon.</i></p>	<p>Fra Programmet: Venstre vil kutte utslipp gjennom elektrifisering og forberede norsk økonomi og næringsliv på en ny fase, der blant annet havvind og utslippsfri hydrogen fra norsk sokkel vil spille en viktig rolle.</p> <p>Innen 2030 skal Norge oppnå femti prosent reduksjon av klimagassutslipp i petroleumssektoren.</p> <p>Partiet vil satse videre på havvind og utslippsfri hydrogen fra norsk sokkel</p>	<p>Fra Programmet: Partiet vil endre friinntekten, redusere ekstra rentefradrag og avskrivningsregler slik at selskapene får en høyere og mer rettferdig investeringsrisiko.</p> <p><i>BKAs kommentar: Venstre er enige med BKA om retningen, men tidsperspektivet kunne vært tydeligere.</i></p>	<p>Fra Programmet: Norge skal leve opp til sin del av Parisavtalen, Norge skal bidra i henhold til FNs anbefalinger for å sikre nødhjelp til dem som trenger det mest.</p> <p><i>BKAs kommentar: Så langt er Venstre og BKA enige. Men programmet er veldig lite konkret og uten etterprøvbare mål.</i></p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
		<p><i>BKAs kommentar: Her har Venstre ikke en konkret plan for utfasing. Det minner mer om fromme ønsker.</i></p>		
	<p>Fra Programmet: Tiden for å lyse ut nye, brede konsesjonsrunder og stimulere til leting etter mer olje, er forbi. Fremtidige lisenstildelinger må begrenses til utvidelser eller forlengelse knyttet til allerede eksisterende produksjon i modne områder, i tråd med Klimaomstillingsutvalgets anbefaling. Ta initiativ til et internasjonalt samarbeid for å få verdens oljeproduserende land til å samarbeide om å redusere produksjonen av olje. Sikre varig vern mot oljeleting og petroleumsaktivitet i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen,</p>	<p>Fra Programmet: Legger til grunn at storskala petroleumsaktivitet på norsk sokkel går inn i en slutfase (uten å sette en sluttdato). Farten i omstillingen av Norge fra å være en olje- og gassnasjon til å bli en fornybarnasjon må intensiveres. Innføre stresstesting av klimarisiko for plan for utbygging og drift (PUD). Utgangspunktet for stresstesten bør være scenarier basert på ambisjonene i Paris-avtalen. Stille krav om at eventuelle nye utbygginger skal elektrifiseres helt med offshore fornybar produksjon eller kraft fra land, og stimulere til</p>	<p>Fra Programmet: Gjennomgå og endre petroleums-skattereglene ut fra hensynet til klima og klimarisiko, slik at skattereglene ikke stimulerer til investeringer i prosjekter som ikke er lønnsomme.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF vil endre oljeskatteregimet så det ikke stimulerer til investering i prosjekter som ikke er lønnsomme.</i></p>	<p>Fra Programmet: Rike land, som Norge, har bidratt med mesteparten av klimagassutslippene og har også det største ansvaret og den beste kapasiteten til å løse klimakrisen. Klimafinansieringen må trappes opp i tråd med en rettferdig ansvarsfordeling. Økningen i norsk klimafinansiering må være ny og addisjonell, den må altså komme i tillegg til tradisjonell bistand. Trappe opp det norske bidraget til Det grønne klimafondet (GCF) i løpet av stortingsperioden. Etablere et eget klimafond for investeringer i fornybar energi i utviklingsland, som finansieres utenfor bistandsbudsjettet, gjennom</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p>Senja, Jan Mayen, Mørebankene og kystnære områder i Skagerrak. Sikre at det ikke åpnes for oljeleting i områder nordøst i Barentshavet. Norge har et særlig ansvar for tilstrekkelig verneomfang i arktiske områder. Iskantdefinisjonen må fastsettes i tråd med miljøfaglige råd.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF vil begrense framtidige lisenstildelinger til allerede eksisterende produksjon og sikre varig vern av LoVeSe, Jan Mayen, Mørebankene og kystnære områder i Skagerak, ikke åpne for oljeleting nordøst i Barentshavet og fastsette iskantdefinisjonen i tråd med miljøfaglige råd.</i></p>	<p>elektrifisering av anlegg med lang levetid. Videreutvikle og styrke oljevernberedskapen i Nord-Norge ved hjelp av strenge myndighetskrav og involvering av lokale aktører. Fiskerinæringen skal ha forrang i spørsmål som omhandler avveininger mellom fiskeri og annen nærings-virksomhet og energiproduksjon til havs.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF vil øke farten i omstillingen av Norge til fornybarasjon, mener oljeaktiviteten går inn i en slutfase, men har ingen plan for styrt utfasing av petroleumsvirksomheten</i></p>		<p>rentefrie kapitalinnskudd fra statskassen. Forsterke det norske samarbeidet for å redusere utslipp fra land med store CO2-utslipp, slik som Kina, India og Sør-Afrika. Styrke garantiordningen for utviklingslands investeringer i fornybar energi, og styrke Verdensbankens kapasitet og prioritet til å støtte satsing på overgang til fornybar energi i utviklingsland.</p> <p><i>BKA vurdering: KRF tar ansvar for internasjonal klimafinansiering alvorlig og vil øke bidragene på ulike måter i tillegg til eksisterende bistandsbudsjett, men angir ikke noen sum.</i></p>
	<p>Fra Programmet: Ikke sette sluttdato på norsk petroleums-næring, men heller støtte næringen i det videre arbeidet med leting etter nye ressurser</p>	<p>Fra Programmet: Sikre en god oljevernberedskap, i samarbeid med private aktører.</p>	<p>Fra Programmet: Oljenæringen må fortsatt ha gode og forutsigbare rammevilkår som bidrar til investeringer og vekst på sokkelen.</p>	<p>Fra Programmet: Rette hoveddelen av norsk bistand inn mot klima, rene hav og jenters utdanning i utviklingsland.</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	<p>og omstillingen til det grønne skiftet.</p> <p>Konsekvens-utrede olje- og gass-virksomhet i Lofoten, Vesterålen og Senja.</p> <p><i>BKAs kommentar: Kommentar overflødig!</i></p>	<p>Samarbeide med næringsen om elektrifisering av sokkelen. Ambisjon om å kutte utslippene fra sokkelen med 50 prosent innen 2030.</p> <p><i>BKAs kommentar: Det første er OK og generelt. Det andre er et høyst tvilsomt klimatiltak.</i></p>	<p>Dissens nr. 1: Linje 342. Nytt kulepunkt: «gå gjennom og evaluere skatte- og avgiftssystemet for petroleumsnæringen for å gjøre endringer for å skjerme staten for økt risiko» <i>Støttes av Sandra Bruflot, Odd Emil Ingebrigtsen og Heidi Nordby Lunde</i></p> <p><i>BKAs kommentar: Interessant dissens!</i></p>	<p>Dersom vi skal nå de globale klimamålene, må disse landene hoppe over fossilstadiet, og gå rett til fornybarstadiet.</p> <p>Videreføre regnskogsatsingen under forutsetning av at den bidrar til verifiserbare utslippsreduksjoner.</p> <p>Bruke en større andel av uttaket fra oljefondet på investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling, vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser og investeringer i miljøteknologi</p> <p><i>BKAs kommentar: Vi forstår det slik at Norge skal dreie bistand mot klimatiltak uten at sum bistand økes. Det andre avsnittet er viktig, men Norges bidrag beskrives ikke.</i></p>
 <p>Frp's program (første</p>	<p>Fra programmet: «Olje- og gassnæringen ...sikrer betydelig sysselsetting med lønnsomme arbeidsplasser i hele landet....Stadig flere politikere tar til orde for å stenge ned olje- og</p>		<p>Fra programmet: «Fremskrittspartiet vil føre en offensiv politikk for å sikre stabile og langsiktige</p>	<p>Fra programmet: «Forurensningen kjenner igen landegrensene, og en vesentlig del av forurensningen i Norge</p>

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
<p>høringsutkast, presentert av Sylvi Listhaug 27.10.20).</p>	<p>gassnæringen... Dette er rådyr symbolpolitikk som vil føre til større klimagassutslipp i verden, en rasering av arbeidsplasser i Norge og mindre velferd for det norske folk.» «Norges ansvar som en stabil petroleumsleverandør er meget viktig.» Frp vil åpne for konsekvensutredning av havområdene utenfor Vesterålen, Lofoten og Troms, Barentshavet nord, Møreblakkene og Jan Mayen snarest mulig, med hensikt å åpne for petroleumsvirksomhet. (s. 46-47.)</p> <p>Videre: «For å hevde suverenitet og eierskap til rikdommen i nordområdene, er et sterkt og operativt forsvar nødvendig. Frp. vil øke militær tilstedeværelse og beredskap i nordområdene.» (s. 9).</p> <p>Kommentar: Frp. er det eneste partiet som knytter den militære opptrappingen i nord til økt utvinningen av naturressurser - et uhyggelig perspektiv for befolkningen i nordområdene.</p> <p>Frp. avviser altså utfasing av norsk olje- og gassproduksjon, og går inn for leteboring i Barentshavet nord. Her ser det ut til at Frp. er på linje med de tre største partiene i Norge. Også Frp begrunner standpunktet med «arbeidsplasser» og «velferd», uten å gå nærmere inn på sammenhengene. Frp. går også inn for oljeleting utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Oljeproduksjonen er absolutt det mest alvorlige for klimaet. Utslippene fra norsk olje- og gasseksport er ti ganger større enn utslippene innenfor Norges grenser. Utfasing av norsk produksjon av olje og gass vil kunne gjøre en forskjell globalt. Det må alle politiske partier ta inn over seg.</p>	<p>rammevilkår for olje- og gassnæringen, og for å stimulere til fortsatt verdiskapning, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen. Skattesystemet må aktivt bidra til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at levetiden og utvinningsgraden økes på feltene.» s. 46.</p> <p>Kommentar: Fra starten har Fremskrittspartiet kritisert offentlig sløsing, men her er partiet i strid med sin egen profil. Petroleumsskatteregimet som er finansiert av skattebetalernes penger, betyr at selskapene fritas for økonomisk risiko ved leteboring. Disse milliardene kunne bidratt til en styrt overgang fra fossil til bærekraftig virksomhet.</p>	<p>skyldes utslipp fra andre land. Frp vil: arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser, at miljøavgifter i størst mulig grad øremerkes miljøtiltak, arbeide mot særnorske, europeiske påbud, forbud, reguleringer og avgifter som svekker konkurransekraften til norsk næringsliv.» s. 50</p> <p>Kommentar: Påstanden om at forurensningen i Norge for en vesentlig del skyldes utslipp i andre land, viser kunnskapsmangel og uvilje til å gå inn på Norges globale ansvar.</p>	

Besteforeldrenes klimaaksjon. Gjennomgang partiprogrammer, 15. mars 2021

Parti	5 - Oljeleting	6 - Utfasing av oljeproduksjon	7 - Oljeskatt og refusjonsordninger	8 - Internasjonal klimafinansiering
	xxx			